

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžso/36/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012201752
Dátum vydania rozhodnutia:	21.01.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1012201752.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci žalobcu P. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., zastúpeného JUDr. Michalom Bušikom, advokát so sídlom Skuteckého 6, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovanému Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Špitálska 8, 812 67 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. AA/2012/14236/OPHN zo dňa 07.09.2012, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/145/2012-60 zo dňa 27. septembra 2013, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/145/2012-60 zo dňa 27. septembra 2013 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. AA/2012/14236/OPHN zo dňa 7. septembra 2012 v spojení s rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Bystrici č. A/2012/11431/05/VDA zo dňa 20. júna 2012 z r u š u j e a vec v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. AA/2012/14236/OPHN zo dňa 07.09.2012, ktorým žalovaný potvrdil prvostupňové rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Bystrici (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) č. A/2012/11431/05/VDA zo dňa 20.06.2012, ktorým prvostupňový správny orgán zamietol žalobcovi dávky v hmotnej núdzi, pretože žalobca nesplnil podmienky stanovené v § 9 zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného do 31.12.2013 (ďalej len „zákon o pomoci v hmotnej núdzi“).

V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd uviedol, že kritériom stavu hmotnej núdze podľa § 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi nie je len zistenie príjmu občana (žalobcu) nedosahujúceho výšku životného minima, ale aj to, či si občan môže zabezpečiť alebo zvýšiť príjem vlastným pričinením. Za vlastné pričinenie zabezpečenia príjmu alebo zvýšenia príjmu na účely posudzovania hmotnej núdze, zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi sa podľa § 5 ods. 1 zákona o

pomoci v hmotnej núdzi považuje najmä vlastná práca, užívanie vlastného majetku podľa § 8 a uplatnenie zákonných nárokov podľa § 9 ods. 2. Správny orgán preto postupoval v súlade s cit. ustanoveniami zákona o pomoci v hmotnej núdzi, keď skúmal splnenie týchto podmienok. Vykonaným dokazovaním v správnom konaní bolo preukázané, že žalobca si nemôže zabezpečiť príjem vlastnou prácou, ani si neuplatnil zákonné nároky podľa § 9 ods. 2 (v tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že je irelevantné, z akého dôvodu). Tieto skutočnosti medzi účastníkmi konania neboli sporné. Správny orgán postupoval v súlade s § 2, § 5 a § 9 Zákona o pomoci v hmotnej núdzi, keď zisťoval, či si žalobca (nemajúci žiadny príjem, resp. príjem vo výške životného minima) ako žiadateľ o dávku v hmotnej núdzi môže zabezpečiť alebo zvýšiť príjem vlastným pričinením, pričom za vlastné pričinenie zabezpečenia alebo zvýšenia príjmu na účely posudzovania hmotnej núdze sa považuje o. i. uplatnenie zákonných nárokov podľa § 9 ods. 2. Medzi tieto zákonné nároky podľa § 9 ods. 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi patria o. i. aj dávky poistenia v nezamestnanosti podľa osobitného predpisu. V tomto prípade podľa § 13 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení z poistenia v nezamestnanosti sa za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytuje dávka v nezamestnanosti. V tejto súvislosti krajský súd zdôraznil, že samotný žalobca správnomu orgánu neposkytol informácie, ani žiadne listinné dôkazy osvedčujúce skutočnosť, či je alebo nie je poberateľom dávky v nezamestnanosti, resp. o tom, či si takýto nárok uplatnil. Správne orgány vlastným šetrením zistili prostredníctvom Sociálnej poisťovne, že žalobca si dávku v nezamestnanosti neuplatnil. Táto skutočnosť medzi účastníkmi konania nie je ani sporná. Keďže žalobca si neuplatnil svoje zákonné nároky podľa § 9 ods. 2 Zákona o pomoci v hmotnej núdzi, nebola splnená podmienka na to, aby sa mohol považovať za občana v hmotnej núdzi. Správny orgán preto vec správne právne posúdil, keď rozhodol o tom, že žalobca sa nepovažuje za občana v hmotnej núdzi a nepriznal mu dávku (ani príspevky) v hmotnej núdzi. Pokiaľ žalobca namietal, že na dávku v nezamestnanosti nemá nárok, pretože nespĺňa podmienky pre jej priznanie, súd uviedol, že na posúdenie splnenia podmienok nároku na dávku v nezamestnanosti a na vydanie príslušného rozhodnutia o priznaní, resp. nepriznaní predmetnej dávky, je kompetentný príslušný správny orgán za predpokladu, že by si predmetný nárok bol žalobca postupom stanoveným v zákone č. 461/2003 Z. z. uplatnil. Uvedená námietka preto podľa názoru súdu nebola spôsobilá spochybniť zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, ktoré doplnil dňa 12.12.2013 jeho právny zástupca tak, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil. Vo svojom odvolaní žalobca poukázal na skutočnosť, že v roku 2011 nemal žiadny príjem, ďalej, že je evidovaný v evidencii nezamestnaných, a tiež aj na fakt, že nárok na dávku v nezamestnanosti si neuplatnil z dôvodu, že nespĺňal zákonné predpoklady na jeho uplatnenie, teda v posledných 3 rokoch pred zaradením do evidencie o zamestnanie nebol poistený v nezamestnanosti najmenej 2 roky. Na základe vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že žalobca dňa 30.09.2011 požiadal prvostupňový správny orgán o pomoc v hmotnej núdzi. Ten svojím rozhodnutím č. A/2011/20542/04/VDA zo dňa 28.10.2011, na ktoré odkazuje žalobca v odvolaní, a ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 02.03.2012, mu túto pomoc nepriznal. Po právoplatnom ukončení prvého konania o priznaní pomoci v hmotnej núdzi, žalobca podal dňa 09.05.2012 na prvostupňový správny orgán novú žiadosť o pomoc v hmotnej núdzi. Prvostupňový správny orgán na základe tejto žiadosti, nezávisle od svojho rozhodnutia zo dňa 28.10.2011, vydal dňa 20.06.2012 rozhodnutie č. A/2012/11431/05/VDA, ktorým žalobcovi nepriznal dávku v hmotnej núdzi ani príspevky. Po podanom odvolaní vydal žalovaný dňa 07.09.2012 napadnuté rozhodnutie č. AA/2012/14236/OPHN, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie č. A/2012/11431/05/VDA zo dňa 20.06.2012. Nadalej je toho názoru, že z § 9 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi vyplýva pre žalobcu povinnosť predložiť doklad o uplatnení svojich zákonných nárokov, resp. o poberaní týchto nárokov, pričom mal žalovaný ako aj krajský súd za preukázané, že žalobca aj napriek opakovaným výzvam zo dňa 28.05 a 06.06.2012 si túto povinnosť nespĺnil. Na záver žalovaný uviedol, že žalobca v odvolaní voči rozsudku k meritu veci neuviedol nové skutočnosti, ale len poukázal na ustanovenie § 245 ods. 1 OSP, pričom zastáva názor, že predmetné ustanovenie sa netýka tejto právnej veci. Tak isto zastáva názor, že postupoval v súlade s Ústavou. Na základe vyššie uvedeného žalovaný navrhuje

najvyššiemu súdu, aby rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 211 a nasl. O.s.p.) a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné priznať úspech.

Podľa § 250ja ods. 2 O.s.p. odvolací súd rozhodne o odvolaní spravidla bez pojednávania, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom. Na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak vykonáva dokazovanie. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že krajský súd verejne prerokoval vec dňa 03.05.2013 a verejne vyhlásil rozhodnutie dňa 27.09.2013. Odvolací súd nepovažoval za potrebné na prejednanie veci nariaďovať pojednávanie a takýto postup nebol v rozpore s verejným záujmom. Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený 21.01.2015 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, tento zákon upravuje právne vzťahy pri posudzovaní hmotnej núdze občana a poskytovaní dávky v hmotnej núdzi (ďalej len „dávka“) a príspevkov k dávke (ďalej len „príspevok“), ktorých cieľom je spolu s jeho príjmami zabezpečiť základné životné podmienky a pomôcť v hmotnej núdzi s príspevom aktívnej účasti občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú. Základné životné podmienky na účely tohto zákona sú jedno teplé jedlo denne, nevyhnutné ošatenie a prístrešie.

Podľa § 2 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, hmotná núdza je stav, keď: (1.) príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a (2.) občan a fyzické osoby, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričínením.

Podľa § 5 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, za vlastné pričínenie zabezpečenia príjmu alebo zvýšenia príjmu na účely posudzovania hmotnej núdze, zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi sa považuje najmä vlastná práca, užívanie vlastného majetku podľa § 8 a uplatnenie zákonných nárokov podľa § 9 ods. 2.

Podľa § 9 ods. 1 a 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, ak si občan v hmotnej núdzi a fyzické osoby, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, neuplatnia svoje zákonné nároky, ktorými si môžu zabezpečiť základné životné podmienky a pomôcť si v hmotnej núdzi, nepovažujú sa za občanov v hmotnej núdzi, ak odsek 3 neustanovuje inak. Zákonnými nárokmi podľa odseku 1, ktorých uplatnením je možné zabezpečiť si základné životné podmienky a pomôcť si v hmotnej núdzi, sú výživné podľa osobitného predpisu, náhradné výživné podľa osobitného predpisu, náhrada príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca podľa osobitného predpisu, dávky nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia, úrazového poistenia, garančného poistenia a poistenia v nezamestnanosti podľa

osobitného predpisu, nároky z pracovnoprávných vzťahov, dávky výsluhového zabezpečenia a opakované štátne sociálne dávky podľa osobitných predpisov, okrem prídavku na dieťa, ak odsek 3 neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 1 a 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, na konanie o posúdení hmotnej núdze, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi dávkou a príspevkami sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak. Na konanie o posúdení hmotnej núdze, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi sa nevzťahujú ustanovenia § 18 ods. 3, § 33 ods. 2 a § 60 až 68 zákona o správnom konaní.

Podľa § 32 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“), správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správneho orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán.

Podľa § 40 ods. 1 Správneho poriadku, ak sa v konaní vyskytne otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol príslušný orgán, je správny orgán takým rozhodnutím viazaný; inak si správny orgán môže o takejto otázke urobiť úsudok alebo dá príslušnému orgánu podnet na začatie konania

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania odvolací súd skúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného a prvostupňového správneho orgánu. V danej veci odvolací súd posudzoval najmä otázku, či žalobca bol povinný prvostupňovému správneho orgánu na účely poskytnutia dávky v hmotnej núdzi preukázať uplatnenie nároku na dávku v nezamestnanosti osobitnou listinou, resp. rozhodnutím aj napriek skutočnosti, že žalobca nespĺňal zákonné podmienky na dávku v nezamestnanosti, pretože nebol v rozhodujúcom období poistený pre prípad nezamestnanosti.

Z administratívneho spisu žalovaného odvolací súd zistil, že žalobca požiadal žiadosťou zo dňa 09.05.2012 o pomoc v hmotnej núdzi, v ktorej uviedol, že nemal žiadny príjem ani v r. 2011, ani v r. 2012. K žiadosti predložil Potvrdenie o nulovom daňovom priznaní k dani z príjmov fyzických osôb za r. 2011 zo dňa 27.03.2012 a Oznámenie Obvodnému úradu Banská Bystrica, odboru živnostenského podnikania o pozastavení prevádzkovania živnosti na dobu od 08.02.2012 do 31.12.2012. Z Oznámenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru SR, Okresný dopravný inšpektorát Banská Bystrica zo dňa 11.05.2012 vyplýva, že žalobca nie je vlastníkom ani držiteľom motorového vozidla. Prvostupňový správny orgán výzvou zo dňa 28.05.2012 doručenu žalobcovi dňa 01.06.2012 poučil žiadateľa o dávku a príspevok v hmotnej núdzi (žalobcu) o nutnosti uplatnenia si zákonného nároku - dávky v nezamestnanosti s poukazom na § 9 ods. 1 zákona č. 599/2003 Z.z. a vyzval ho na doplnenie všetkých potrebných údajov pre posúdenie splnenia podmienok hmotnej núdze žiadateľa a na predloženie rozhodnutia o zaradení do evidencie uchádzačov o zamestnanie a rozhodnutia o priznaní, resp. nepriznaní dávky v nezamestnanosti, alebo potvrdenia o jej uplatnení. Podaním zo dňa 06.06.2012 prvostupňový správny orgán upovedomil žiadateľa s poukazom na § 49 ods. 2 Správneho poriadku o 60-dňovej lehote na vydanie rozhodnutia a opätovne vyzval žiadateľa, aby riadne a úplne doplnil žiadosť o všetky skutočnosti potrebné pre správne posúdenie hmotnej núdze a zistenie majetkových a príjmových pomerov žiadateľa a spoločne posudzovaných osôb, vrátane predloženia rozhodnutia (potvrdenia) o zaradení do evidencie uchádzačov o zamestnanie a uplatnenia zákonného nároku - dávky v nezamestnanosti (doloženie rozhodnutia o priznaní/nepriznaní dávky v nezamestnanosti, alebo o jej uplatnení). Predmetné upovedomenie bolo žalobcovi doručené dňa 12.06.2012. Žalobca (žadateľ) v stanovenej lehote na vyššie uvedené výzvy prvostupňového správneho orgánu nereagoval, požadované údaje nedoplnil a žiadané rozhodnutia, resp. potvrdenia nepredložil. Z potvrdenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica zo dňa 15.06.2012 vyplýva, že žiadateľ bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie v čase od 20.05.1998 do 30.06.2001. Prvostupňový správny orgán dňa 20.06.2012 rozhodol o žiadosti žiadateľa (žalobcu) zo dňa 09.05.2012 tak, že sa nepovažuje za

občana v hmotnej núdzi, nesplňa nárok na pomoc v hmotnej núdzi a nepriznáva sa mu dávka a príspevky. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žiadateľ, ktorý je slobodný, má pozastavené prevádzkovanie živnosti od 08.02.2012 do 31.12.2012, nie je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie a neuplatnil si svoj zákonný nárok - dávku v nezamestnanosti, preto sa nepovažuje za občana v hmotnej núdzi, keďže si neuplatnil svoje zákonné nároky, ktorými si môže zabezpečiť svoje základné životné podmienky a pomôcť si v hmotnej núdzi. Proti predmetnému prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie (doručené prvostupňovému správne mu orgánu dňa 03.07.2012), v ktorom uviedol, že v r. 2011 nemal žiadny príjem, nemal majetok a od 08.02.2012 prerušil podnikanie. Poukázal na to, že podľa zákona č. 461/2003 Z. z. nemá nárok na podporu v nezamestnanosti, nakoľko nebol prihlásený do sociálnej poisťovne (jeho príjem počas výkonu SZČO mu túto povinnosť nezakladal), a preto si nemohol uplatniť iný zákonný nárok na zabezpečenie základných životných podmienok okrem podania žiadosti o podporu v hmotnej núdzi. Súčasne uviedol, že do evidencie uchádzačov o zamestnanie sa už prihlásil. Poukázal aj na svoju predchádzajúcu žiadosť o pomoc v hmotnej núdzi a sťažnosť na nesprávny postup zo dňa 09.02.2012 v súvislosti s jej vybavovaním. Z potvrdenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica zo dňa 31.07.2012 vyplýva, že žiadateľ (žalobca) bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie od 11.06.2012. Z potvrdenia Sociálnej poisťovne zo dňa 02.07.2012 doručeného prvostupňovému správne mu orgánu dňa 06.07.2012 vyplýva, že žiadateľ (žalobca) nepožiadaval ku dňu 02.07.2012 o dávku v nezamestnanosti. Žalovaný napadnutým rozhodnutím odvolanie podané žalobcom zamietol a rozhodnutie prvostupňového správne ho orgánu zo dňa 20.06.2012 potvrdil. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že žalobca napriek výzvam prvostupňového správne ho orgánu v stanovenej lehote, ani v predĺženej lehote nepredložil požadované doklady (potvrdenie o zaradení do evidencie uchádzačov o zamestnanie a rozhodnutie o priznaní/nepriznaní dávky v nezamestnanosti, resp. potvrdenie o jej uplatnení). Prvostupňový správny orgán vlastným šetrením v spolupráci so sociálnou poisťovňou zistil, že ku dňu 02.07.2012 si žiadateľ neuplatnil nárok na dávku v nezamestnanosti. Neboli teda splnené podmienky stanovené v ust. § 2 a § 9 zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Žalovaný v odôvodnení súčasne poukázal na to, že o pôvodnej žiadosti žalobcu zo dňa 30.09.2011 bolo rozhodnuté prvostupňovým rozhodnutím správne ho orgánu č. A/2011/20542/04NDA zo dňa 28.10.2011, ktoré žalobca prevzal dňa 24.02.2012 a nadobudlo právoplatnosť dňom 02.03.2012. Rovnako o vybavení sťažnosti bol žalobca upovedomený listom zo dňa 02.04.2012.

Najvyšší súd sa pri preskúmaní danej veci stotožnil s právnym názorom vysloveným v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžso/48/2013 zo dňa 12.08.2014, konkrétne v otázke posúdenia pojmu „nárok“ a pojmu „právo“. Najvyšší súd musí zdôrazniť, že nie je možné zamieňať pojmy nárok a právo. V zmysle odbornej právnickej literatúry (A. Gerloch - Teorie práva) subjektívne právo predstavuje mieru možného a dovoleného správania subjektu práva správať sa spôsobom, ktoré objektívne právo nezakazuje, a je ponúknuté adresátovi a garantované nositeľom štátnej moci od prvopočiatku jeho poskytnutia. Naopak o právnom nároku je možné hovoriť až v štádiu aplikácie (uchopenia) konkrétneho subjektívneho práva, kedy sa oprávnený subjekt rozhodne nielen uplatniť ale aj trvať, t.j. vymáhať (možnosť požadovať zodpovedajúce správanie od iného) a poprípade vynútiť (možnosť požadovať mocenskú ochranu subjektívneho práva, resp. možnosť výnimočne využiť svojpomoc) plnenie, ktoré je dané obsahom zodpovedajúcej právnej povinnosti. Napríklad z pôžičky vznikne veriteľovi subjektívne právo na jej vrátenie, avšak nárok na jej vrátenie mu vznikne až v dobe, kedy sa pôžička stane splatnou (V. Knapp - Teória práva).

Zákonodarca úmyselne v jednotlivých ustanoveniach § 9 zákona o pomoci v hmotnej núdzi nepoužil slovné spojenie „neuplatnia svoje práva“, ale do textu zakomponoval slovné spojenie „neuplatnia svoje zákonné nároky“. Ako už bolo vyššie zdôraznené, slovom nárok zákonodarca zdôrazňuje nárokovateľnosť požiadavky adresáta, t. j. vymožitelnosť. Vymožitelnosť ako právny pojem nie je možné interpretovať bezbreho, ale je nutné pristupovať k nemu cez limity jeho splniteľnosti. Nie je úmyslom nútiť adresátov im priznaných nárokov bez ohľadu na reálne podmienky ich životnej situácie ich nútiť vždy tieto nároky uplatňovať. Ako nezvyčajnú by každý označil požiadavku štátneho orgánu na mladého človeka, resp. jednotlivca v strednom veku, ktorí evidentne nedosiahli vekovú hranicu na odchod do starobného dôchodku, aby preukázali, že im táto dávka neprislúcha.

Obdobný záver vyplýva najvyššiemu súdu zo slovného spojenia „zákonné nároky, ktorými si môžu zabezpečiť základné životné podmienky a pomôcť si v hmotnej núdzi“ obsiahnutého v ustanovení § 9 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Uvedený text zdôrazňuje iba také nároky, ktoré presvedčujú ich adresátov, že budú úspešní pri ich získaní ako príjmov či pôžitkov (benefitov), ktoré im súčasne pomôžu v ich ťaživej situácii (zabezpečenie základných životných podmienok pre existenciu a pomoci v hmotnej núdzi). Je potom úlohou žalovaného, aby ako predbežnú otázku preveril možné nekonanie žalobcu s dôrazom na to, či v jeho konkrétnom prípade sú všetky podmienky na uplatnenie mu prislúchajúceho nároku nepochybne splnené s tým, že ide o zákonné nároky žalobcu umožňujúce mu zabezpečiť základné životné podmienky a pomôcť si v hmotnej núdzi. Iba takýto postup správneho orgánu by vyhovoval princípu právnej istoty (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžp/1/2010 z 01.07.2010 uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 102/2011). Opačný prístup svedčí o nesprávnej aplikácii ustanovení § 9 zákona o pomoci v hmotnej núdzi

Najvyššiemu súdu z pripojeného administratívneho spisu ako aj z argumentácie krajského súdu vyplýva, že žalovaný tak nekonal a krajský súd sa uspokojil s konštatovaním, že žalobca si urobil sám právny záver o tom, či spĺňa podmienky na dávku v nezamestnanosti, čo krajský súd následne vyhodnotil ako nesprávny názor žalobcu. Najvyšší súd však musí zdôrazniť, že ak žalobca predložil písomne sformulovaný a odôvodnený názor, prečo si neuplatnil zákonnú dávku (v tomto prípade ide o dávku v nezamestnanosti podľa § 104 a nasl. zákona č. 461/2003 Z. z.), bolo úlohou správneho orgánu preveriť správnosť tohto tvrdenia a pripojených argumentov týkajúcich sa aplikácie postupne odsekov 1, 2, 3 v § 104 zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s § 34 ods. 5 Správneho poriadku.

Hore uvedené právne názory jednoznačne potvrdzujú právny názor najvyššieho súdu o nesprávnom právnom posúdení veci správnym orgánom, čo vedie k porušeniu zásady dobrého výkonu verejnej správy.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil podľa § 250ja ods. 3 prvá veta OSP tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Úlohou žalovaného bude v ďalšom konaní v zmysle hore uvedených právnych názorov a s prihliadnutím na súčasné skutočnosti u žalobcu opätovne rozhodnúť o jeho žiadosti, resp. o jeho odvolaní proti prvostupňovému správneho orgánu.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods.1 v spojení s § 246c ods. 1 a § 250k ods.1 OSP tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo žalobca si ich náhradu neuplatnil a žalovaný nárok na náhradu trov konania nemá.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.